

5.2.6.2. Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň

Obsahové a časové vymezení:

Základem vzdělávacího obsahu předmětu výtvarná výchova je vzdělávací obsah vzdělávacího oboru výtvarná výchova ze vzdělávací oblasti umění a kultura.

Výtvarná výchova se zaměřuje zejména na tvůrčí činnosti žáků. Jejich prostřednictvím jsou žáci vedeni k estetickému vnímání okolí. Určitá volnost při volbě tématu práce a možnost experimentování vede žáky k odvaze uplatnit své pocity a prožitky, rozvíjí jejich celkové estetické myšlení a citění, představivost, fantazii, důvtip i vynalézavost (invence). Paralelně s tímto procesem poznávají žáci nejrůznější techniky, materiály i základní technické zásady (např. podstata perspektivy), aby při vlastním výtvarném vyjadřování nebyli deprimováni technickými problémy; získávají tedy dovednosti, které eliminují trému při vlastní seberealizaci výtvarného vyjádření.

Předmět je tvořen ze vzdělávacích oblastí:

- Rozvíjení smyslové citlivosti
- Uplatňování subjektivity
- Ověřování komunikačních účinků

časová dotace:

6. - 7. ročník: 2 hodiny týdně

8. - 9. ročník: 1 hodina týdně

Průřezová témata:

Žáci jsou vedeni k rozvoji tvořivosti, v rámci sociálního a morálního rozvoje se seznamují v dějinách umění s osudy umělců a děl, zaujmají určitý postoj, učí se do těchto příběhů vcítit. Jsou vedeni k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a prostředku komunikace, k vytváření aktivního tvořivého přístupu k nazírání na svět, a tím k obohacování emocionálního života. Vlastní tvořivou prací začínají chápat jako způsob vyjádření vlastního prožitku, dochází k uvědomování si sama sebe jako tvůrčího jedince. Poznávají nejrůznější žánry/odvětví umění, vnímají umění a kulturu jako neoddělitelnou součást existence lidstva, různorodých etnik, národů a národností.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech vychází z poznání kořenů evropské a české kultury, vychází rovněž z výtvarných děl a památek týkajících se dějin umění.

Multikulturní výchova se prolíná učivy o umělecké tvorbě různých národů a etnik.

PT	Učivo	Třída
OSV 1/1	Stavba a struktura přírodnin	6., 9.
OSV 1/4	Fantazie a tvořivost, pocity	7. - 9.
OSV 1/5	Keramická tvorba, výtvarné vnímání předmětu	6. - 9.
OSV 2/2	Umění cizích národů	6., 8.
OSV 2/4	Zátiší	6.
OSV 2/4	Písmo	7.
OSV 2/4	Linoryt, koláž	8.
VEG 1	Dějiny umění	8. - 9.
VEG 2	Evropské kultury	6. - 9.
VEG 3	Umění slovanských národů	7. - 9.

MUV 1	Lidské tělo, proporce, pohyb	6. – 9.
MUV 4	Od pravěku po současnost	8. – 9.
EV 1	Krajiny, perspektiva v krajině	6., 8.
EV 3	Barevné vyjádření přírodních živlů	9.
MEV 6	Plakátek, comics	6. – 9.
MEV 7	Oděv v proměnách času, aranžování	6. - 9.

Mezipředmětové vztahy:

- -dějepis - vývoj společnosti v jednotlivých etapách/slohová období
- -zeměpis - místopis vzniku slohů /města a galerie/folklórní oblasti – zeměpisná poloha/města/charakteristika období
- -matematika/geometrie - základy rýsování /úsečka, čára, geometrické tvary/
- -český jazyk a literatura - dějiny literatury, směry
- -pracovní činnosti - práce s netradičním materiálem, přírodninami
- -výpočetní technika - práce na počítači - reklama

Organizační vymezení

Výuka probíhá převážně v kmenových třídách, v počítačové učebně nebo v učebně, kde je instalována interaktivní tabule. Výuku je možné realizovat také mimo objekt školy dle tématu.

formy a metody práce:

- Seznamování žáků s materiálem, pomůckami a nástroji

- Seznamování žáků s praktickými činnostmi a pracovními operacemi
- Osvojování pracovních dovedností a návyků
- Samostatná práce
- Kontroly, prověřování a hodnocení

Pomůcky:

Kreslířské a malířské pomůcky, netradiční materiály, tvarovací hmoty

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel vede žáky k:

- poznávání a pochopení vzniku umění
- využívání informací při tvůrčí činnosti
- samostatnému pozorování a tvorbě

Kompetence k řešení problémů

Učitel vede žáky k:

- samostatné interpretaci svých prací i vhodnému komentování výsledků širšího hodnocení
- vlastnímu uvážení volby vhodné techniky, rozvržení a uspořádání tématu
- kritickému posouzení cizích prací, ale s podmínkou zhodnocené práce své

- uvážlivému hodnocení, respektování jiného názoru, ale i obhájení názoru svého

Kompetence komunikativní

Učitel vede žáky k:

- otevřenému přístupu k umění jako ke způsobu dorozumívání
- pochopení, že vyjadřovat se výtvarnou prací může být stejně srozumitelné, jako řečí
- poznání na modelových situacích, že názor jiných na stejný prožitek může být dodatečně objevný
- zapojení do diskuse

Kompetence sociální a personální

Učitel vede žáky k:

- pochopení nutnosti umění na základě předložených příkladů
- návštěvě kulturních akcí, aby žáci poznali prostředí a dovtípili se, jak se v takovém prostředí mají chovat
- k uvědomělému čerpání poučení od jiných

Kompetence občanské

Učitel vede žáky k:

- poznání uměleckých hodnot všeobecně; dále poznání kulturních tradic jiných národů / skupin a k jejich toleranci a respektování
- seznámení s významnými umělci naší současnosti i minulosti (Švabinský, Mánes, Aleš, Slavíček, Filla, Zrzavý, Mucha)

- společnému uspořádání exkurze na výstavu uměleckých děl
- tomu, aby se nebáli výtvarně se projevovat

Kompetence pracovní

Učitel vede žáky k:

- používání nových nástrojů a pomůcek / nové techniky/
- adaptaci na pracovní prostředí

Ročník: 6.**Rozvíjení smyslové citlivosti**

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty	
-na základě pozorování umí zachytit některé přírodniny, využívá linií různé síly	Věci a lidé kolem nás	Stavba a struktura přírodnin	OSV 1/1 – Rozvoj schopností poznání OSV 2/4 – Kooperace OSV 1/5 – Kreativita	
-snaží se zachytit realitu, zaznamenat tvary i barvu, experimentuje s linií		Výtvarné vnímání předmětů-tvar, objemovost, prostorové uspořádání (zátiší)		
-užívá techniku malby, textury, míchá a vrství barvy		Elementární poučení o teorii barev		
-zpřesňuje vyjádření proporcí lidské postavy a hlavy		Základní proporce lidské postavy, hlava		MUV 1 – Kulturní diference
-využívá souvislosti zrakového vnímání s vjemy ostatních smyslů		Tvary ze zmačkaného papíru Les-muzikoterapie		MEV 7 – Práce v realizačním týmu EV 1 - Ekosystémy
-na základě pozorování umí za-	Keramická tvorba	Práce s keramickou hlinou-reliéf	OSV 1/5 - Kreativita	

chytit některé tvary			
-upravuje obrázky na počítači, vytváří plakátek	Počítačová grafika	Práce s počítačem, grafika	MEV 6 – Tvorba mediálního sdělení

Uplatňování subjektivity

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
-zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření	Fantastický svět	Fantazie a tvořivost na základě zážitku – Sen Emoce v malbě	OSV 1/4 - Psychohygienu
-umí výtvarně zpracovat osobní fantastické představy za využití různých materiálů a kombinovat různé techniky		Plošné kompozice symetrické a asymetrické	
-vhodně používá barvy, tvoří dekorativní předměty k určitým svátkům, plakát	Dekorační práce	Dekoratívni ozdoby	PSV 1/5 - Kreativita
-využívá dekorativních postupů, rozvíjí si estetické cítění			
-s pomocí fotografií a písma vy-	Písmo a užitá grafika	Plakát, comics	MEV 6 – Tvorba mediálního

tváří comics			sdělení
--------------	--	--	---------

Ověřování komunikačních účinků

Školní výstupy	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
-umí vysvětlit i obhájit svou výslednou práci, porovnat se spolužáky, zhodnotit svůj výkon	Poznáváme svět	Světadíly – poznáváme cizí civilizace (kresba, malba)	Z - Světadíly OSV 2/2 – Mezilidské vztahy VEG 2 – Objevujeme Evropu a svět
-učí se týmové práci a komunikaci			
-zamýšlí se nad využitím svých návrhů	Architektura	Dům snů	MEV 7 – Práce v realizačním týmu

Ročník: 7.**Rozvíjení smyslové citlivosti**

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
<p>-podle svých schopností výtvarně vyjadřuje zážitky</p> <p>-věnuje zvýšenou pozornost na používání barvy, její citové působení</p>	Barevné ilustrace	Dojmy a prožitky vyjádřené v plošné kompozici	OSV 1/4 - Psychohygienu
<p>-zvládá jednoduché pohybové náčrty postav</p> <p>-umí zachytit jednotlivé části těla</p> <p>-sleduje výraznost postojů a vztahů postav v proměnách slohu</p> <p>-zaznamenává výtvarně zážitky, prožitky (osobní, historické postavy)</p>	Postava	Detaily těla v jednoduchém pohybu	MUV 1 – Kulturní diference

-vyhledává různé materiály (časopisy, fotografie), sleduje rozdíly a proměny v umění v odívání	Odívání	Struktura oděvu Oděv v proměnách času	MEV 7 – Práce v realizačním týmu
-seznamuje se s různými druhy písma	Písmo	Poznání zákonitostí tvorby a řazení písma v jednoduchém nápisu - Plakát na vánoční výstavu	OSV 2/4 – Kooperace MEV 6 – Tvorba mediálního sdělení
-osvojuje si nácvik psaní vhodného nápisu či textu			
-sleduje typy písma v knihách, časopisech, plakátech i nabídce v počítači			
-experimentuje s různými druhy materiálu			
-pracuje s hrnčířskou hlínou	Keramická tvorba	Figurativní tvorba	OSV 1/5 - Kreativita

Uplatňování subjektivity

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
-rozvíjí estetické cítění	Já, moje pocity	Barevné vyjádření fyzických pocitů, psychických stavů	OSV 1/4 - Psychohygiena
-barevně komponuje fyzické pocity nebo psychické stavy: teplo,			

chlad, radost, strach, hrůza, nuda aj.			
-výtvarně vyjadřuje emociální zážitky opřené o literární nebo hudební dílo			

Ověřování komunikačních účinků

Školní výstupy	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
-vhodnou formou prezentuje vizuálně obrazná vyjádření	Umění slovanských národů	Poznání umění a jeho proměny v souvislosti s historickým vývojem našich národů	VEG 2 – Objevujeme Evropu a svět VEG 3 – Jsme Evropané
-podle svých schopností popíše umělecké dílo, obhájí výsledek své práce			
-je seznámen s významnými osobnostmi výtvarného umění	Významné osobnosti výtvarného umění		
-v rámci besed si osvojuje celkový vývoj výtvarného umění, historické proměny			

Ročník: 8.**Rozvíjení smyslové citlivosti**

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
-zvládne výtvarně vyjádřit děj a vlastní vztah k němu, barevně zachycuje prožitky v plošné kompozici	Kresba a malba v plošné kompozici	Vzpomínky-vyjádření zážitku z osobního nebo společenského života	OSV 1/4 – Psychohygiena OSV 1/5 – Kreativita
-zvládá základní proporce a pohyby lidské postavy, uplatňuje představivost ve vlastním výtvarném projevu		Lidská postava v pohybu	MUV 1 – Kulturní diference
-orientuje se v grafických technikách, umí používat linorytických rydel k rytí, zvládá tisk z koláže	Grafické techniky	Linoryt koláž	OSV 2/4 - Kooperace OSV 1/4 - Psychohygiena EV 1 – Ekosystémy
-uplatňuje techniku kresby a zobrazuje objem, výšku a šířku předmětů, stínuje jednoduchý před-	Zátiší, krajina	Jednoduché zátiší	M - geometrie

mět			
-používá techniku akvarelové barvy (práce s vodovými barvami)		Akvarel	
-zvládá kombinované techniky- stříkání barev, mramorování		Kombinované techniky	
-užívá perspektivních postupů, umí zobrazit pohled do vzdáleného prostoru do roviny		Perspektiva v krajině	
-k tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění a digitálních médií-počítačová grafika, foto, video		Počítačová grafika	Vt - práce na počítači D – Jednotlivá období ve vývoji lidstva MUV 4 – Multikulturalita
-zvládá si vyhledat informace o výtvarném umění na počítači, používá fotografie, písmo, reklamní letáky k vlastní výtvarné tvorbě	Dějiny umění	Dějiny umění- pravěk, antika, středověk	MEV 6 – Tvorba mediálního sdělení OSV 1/5 – Kreativita

Uplatňování subjektivita

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
-vymýšlí vhodné aranžování k určitým příležitostem, zná základní dekorativní postupy	Vánoce a Velikonoce	Aranžování z přírodních a netradičních materiálů	OSV 2/4 - Kooperace
-poznává způsoby tradic u nás a v jiných zemích			PČ – Práce s netradičním materiálem
-experimentuje s textilem a provázky, zkouší drhat			VEG 2 – Objevujeme Evropu a svět
-používá různé přírodní materiály			MEV 7 – Práce v realizačním týmu
-experimentuje s hlínou, kombinuje s drátky		Možnosti využití točírské hlíny - jednoduché nádoby	OSV 1/5 - Kreativita
-tvoří esteticky vhodné objekty, rozvíjí si estetické cítění			

Ověřování komunikačních účinků

Školní výstupy	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty

<p>-interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti a minulosti</p>	<p>Dějiny umění</p>	<p>Renesance, baroko, klasicismus</p>	<p>D – Jednotlivá období – slohy Čj – Dějiny literatury</p> <p>OSV 2/2 – Mezilidské vztahy VEG 1 – Evropa a svět nás zajímá VEG 2 – Objevujeme Evropu a svět VEG 3 – Jsme Evropané</p>
<p>-umí vyhledávat, porovnávat a zařazovat do historických souvislostí základní stavební prvky architektury (římsa, okna, sloup, sgrafita, mozaika)</p>			
<p>-na příkladech konkrétních výtvarných děl vyhledává a srovnává různé způsoby uměleckého vyjadřování</p>			

Ročník: 9.**Rozvíjení smyslové citlivosti**

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
-vybírání a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání	Techniky kresby a malby	Dynamická kresba (uhel, rudka)	OSV 1/1 – Rozvoj schopností poznávání OSV 1/5 - Kreativita
-využívá různé druhy linie, zachycuje tvary, světlostní a barevnou kvalitu, uplatňuje osobitý přístup k realitě		Zátiší s ovocem	
-umí zachytit základní proporce a pohyby lidské postavy především v grafických technikách		Lidská postava v pohybu	MUV 1 – Kulturní diference
-nakreslí lidskou postavu, používá barevnou škálu k vyjádření lidských vlastností			

-osvojuje si emocionální působení barev a poznává její psychologické působení v tvarové a barevné nadsázce			OSV 1/4 - Psychohygienu
-sleduje nové způsoby výtvarného pojetí (fotografie, reklama...), porovnává i využívá je ve své výtvarné činnosti, zkouší vytvořit obal CD	Reklama a propagační prostředky	CD obal	MEV 6 – Tvorba mediálního sdělení OSV 1/5 – Kreativita
-orientuje se v grafických technikách, zvládá a umí používat tisk z výšky, tisk z hloubky, tisk z plochy (suchá jehla)	Grafika	Frotáž, suchá jehla, monotyp	
-pracuje v plenéru, zvládá zachycení pomíjivého okamžiku, krajinný motiv přímo v přírodě, skicuje	Kresba v plenéru	Krajina	1/5 - Kreativita
-vytváří si z náčrtků bezprostřední záznam myšlenek			

Uplatňování subjektivita

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
-užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem	Ekologie	Barevné vyjádření přírodních živlů	OSV 1/4 – Psychohygiena OSV 1/5 - Kreativita EV 3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí
-zobrazuje přírodní úkazy (např. přírodní živly)			
-zamýšlí se nad jednoduchými věcmi, složitějšími vztahy (lidskými vztahy)	Lidé	Experimentování, kombinované techniky	
-osvojuje si základy vkusu a snaží se je uplatňovat i v praktické činnosti			
-modeluje na základě představ a znalostí			

Ověřování komunikačních účinků

Školní výstupy	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty

-orientuje se v oblastech moderního umění	Dějiny umění	Umělecká díla 1. pol. 20. století a 2. pol. 20. století	VEG 1 – Evropa a svět nás zajímá
-poznává vybraná základní umělecká díla z národního i světového výtvarného umění		-kubismus, surrealismus, impresionismus, expresionismus, funkcionalismus aj.	VEG 2 – Objevujeme Evropu a svět
-umí svými slovy popsat umělecké dílo, pojmenovává základní obrazotvorné prvky		Současné trendy výtvarného umění (performace, land-art, akční tvorba..)	VEG 3 – Jsme Evropané MUV 4 – Multikulturalita
-na základě návštěvy galerie seznámuje spolužáky s moderními trendy a umělci			MEV 7 – Práce v realizačním týmu Čj – Dějiny literatury